

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Casvvm Conscientiae De Sacramentis

Gretser, Jacob

Ingolstadii, 1611

Antipharmacum ex Luthero in cap. 47. Genes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40295

ſtrat. Honeſtam igitur hic reuerentiam in Deum directam ſufficere rectè ſapientes (id eſt, Calvinus cum ſuis) iudicarunt.

*Antipharmacum ex Luthero
in cap. 47. Genef.*

ET SI in cœna Domini nihil porrigeretur, præter panem & vinum; ſicut Sacramentarij blaſphemant; tamen eſt ibi promiſſio & vox diuina, & Spiritus ſanctus per verbum operatur in cœna, ideoque decebat nos cum reuerentia accedere. Quanto vero magis id fieri par eſt, quando credimus ad eſſe verum corpus & verum ſanguinem cum verbo? Idem alibi sæpe docet Lutherus. In Epiftola quadam ad amicum de adoratione Sacramenti Tom. 2. Ien. Germ. adorationem Sacramenti pro re adiaphora habet. Sic enim ſcribit: Exterior adoratio, qua fit ore & genuflexione, nihil eſt. Fides eſt vera adoratio, cum credo, ibi eſſe Chriſti carnem & ſanguinem, pro me traditum & fuſum. Hoc ſufficit, Reliqua omnia ſunt indifferentia.

Alicubi Lutherus Sacramento omnem cultum ac venerationem detraxit, (vt & hodie fit à nonnullis Lutheranis) & Calviniftis ad ſuam impietatem viam ſtrauit, nam ideo eleuationem ſuſtulit, vt ſimul Sacramenti adorationem tolleret; neque vllam aliam eius tollendæ cauſam habuit, vt fatetur ipſemet in Colloq. Sympoſ. tit. de Sacramento Altaris. Vbi ruruſus moneo, mirandum non eſſe, ſi Proteus Iſlebicus in varias formas ſe transformauit, quia hæc eſt Protei natura, cui antidotũ ex Beza apponemus; qui in Apologia ad Acta Conuentus Torgeniſis apertè ſcribit; adorationem Sacramenti neceſſario ſequi ex Conſubſtantiatione hoc eſt, ex reali præſentia corporis & ſanguinis Chriſti, ſub, in & cum pane & vino.

vino. Illud enim, quod dicunt, non esse usurpandum cultum extra Dei Verbum, vere dicitur, sed minimè appositè. Quis enim dixerit Christi adorationem esse ἐδολοδρῆσιαν? Neque valet hac exceptio; non iussisse Dominum corpus suum in pane adorari, sed accipi & comedi. Regetur enim, exprimi non oportuisse, quod per se satis intelligatur, nempe, nunquam accedendum esse ad Christum, præsertim re ipsa præsentem, sine adoratione, ut qui sit Deus. Quid plura? si furiosi sunt & blasphemi irrisores, qui hoc quarunt, & superstitiosi, qui Christum in hoc pane adorant, quid fiet ipsi Luthero, qui ipsummet panem adorabilem sensit & scripsit? nisi hoc quoque, postea emendauit, quem tamen nostri iudices ἀναμάρτυρον faciunt? Hæc enim sunt illius verba in Louaniensibus articulis, quos edidit anno Domini 1544. thesi 15. In Eucharistiæ Sacramento VENERABILI ET ADORABILI, est & exhibetur, & sumitur verè, & re ipsa corpus, & sanguis Christi tam à dignis quàm indignis. Et thesi 17. Hæreticos seriò censemus (nos ab homine suis affectibus plus satis indulgente ad Deum prouocamus) & alienos ab Ecclesia Dei esse Zuuinglianos, & omnes Sacramentarios, qui negant corpus & sanguinem Christi ore carnali sumi in VENERABILI Eucharistia.

Idè Beza in libro de cœna contra nescio quem Harchium: Si verum est eius (Harchij) dogma de reali & essentiali aeterni verbi & Spiritus sancti cum symbolis vnitione, adoratio tum interna, tum externa excludi nec potest, nec debet.

Quæritur XLIII Num Eleuatio sacramenti sit toleranda. Negat Beza: Scilicet illius arcolatria parentem vllus satis prudens approbarit. Bezæ succinit Lutherus in Colloquiis Mensalibus, tit. de Adoratione sacramenti. Qui licet eleuationem diu retinisset, tandem tamen abrogauit, magno

magno Caluinizantium gaudio & tripudio, ita vt Sulzerus id Caluino, data ad eum Epiftola, ſignificandum curarit, tantum non Euangelia ob tam fauſtum nuncium flagitans: *Viteberga, ne & hoc neſcias, Lutherus Euchariftia ſubleuationem in cœna ſacra adminiſtratione exercitam ha-* *Et enus, ſuſtulit, titinnabuliq; pulſum.* Et ipſe Lutherus Tom. 8. Ien. Germ. Anno 1543. in Conſilio de cæremoniis & excommunicatione reſtituendis: *Nos hic eleuationem ſacramenti abrogauimus, non aliam ob cauſſam, niſi vt libertatem noſtram oſtenderemus, noſq; eſſe Dominos, non ſeruos cæremoniarum, parati eleuationem reſtituere, vbi aliis Eccleſiis expedire videbitur.* Scilicet in vtrunque paratus erat Lutherus, ſeu verſare dolos; ſeu perfricta fronte modò hoc, modò illud inconstantiffimè docere & agere. In libro cõtra cæleſtes Prophetas furioſiffimè bacchatur Lutherus in Carlſtadium ob ſublata panis & vini eleuationem: neque aliam furendi cauſſam habuit, quàm quia ſibi gloriam tam præclari facti à Carolſtadio præreptam doluit.

Est epist. 45. inter epist. Caluini, scripta Anno 1542.

Antipharmacum.

LUTHERVS in Formula Miſſæ. Finita benedictione, chorus cantet Sanctus, & ſub cantu benedictus, eleuatur panis & calix, ritu hætenus ſeruato. Et in Concione quinta poſt reditum ex imaginaria Pathmo, Tom. 1. Nouorum operũ Lutheri: *Darumb muß man ſich wol fürſehen / daß man kein Newigkeit wider alle löbliche Gewonheiten auffrichte.* *Videndum, ne nouitates contra antiquas & laudabiles conſuetudines (qualis eleuatio ſacramenti) introducantur.* Hoc ſuum monitum ſi Lutherus in mente anno 1543. habuiſſet, forſan eleuationem non abrogaffet.

Quæritur XLIV. Quo ſitu Caluiniftæ hinc inde variis in angulis cœnent. Reſpondeo, hoc nobis explicari